

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Poetiske Skrifter

Citation: Winther, Christian: "Poetiske Skrifter", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 363. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr02val-shoot-idm140340186704512/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

- 105 *before* angive, anklage uden Grund, bagtale. *Fore Adfærd*, *Optræden*.
Rhitra
- 112 *Axelvold* Winther har åbenbart sammenblandet Navnene paa den gamle Herregaard *Lindersvold* og den gamle Landsby *Axel-Hoved*
- 113 *En Hemmelighed* har hun se »Jørgen og Anna«, Strofe 12.
Roholt Landsbyen Roholte i »Faxøe Herred«.
- 114 *skovbegroede Fedd* I »Danske Atlas« (III, 129) fortæles: »I forrige Tider har denne Halve-Øe gandske været begroet med Skov«.
grande Nabo, *syde koge*.
- 115 *Den fremmede Qvinde* I »Studiebogen« (Side 39) har Winther nedskrevet et Notat fra Huitfeldts Krønike (Side 625). Hos Huitfeld læses: »1404. Udi dette Aar / paa Lante Ryen Døde en Qvinde / hed Gulitze / hun vaar den sidste / som leffde aff dem der Vendiske hafde tald.« Se *Indledning* XXVII.
Dobbel Spil, især Terningspil.
- 116 *Rhitra* Navnet har Winther rimeligvis selv dannet efter det vendiske Bynavn Rhetra.
- 117 *strippe* strejfe om, løbe fra Sted til Sted.
- 120 *hellig Antons Kloster* I Præstø laa et bekendt St. Antonii Kloster (der dog først oprettedes under Kristian den Første). Klosteret nævnes i »Danske Atlas« (uden Angivelse af Aaret for dets Grundlæggelse) idet Huitfeld mener, at Præstø, »egentlig en Halvø eller Peninsula, fordum beboet af Præster eller geistlige Ordens Folk«, har sit Navn efter »Monkene af S. Antonii Kloster, som her var navnkundigt« (III, 106).
hist paa Skrænt smilgn. Side 144, Linje 19.
- 121 *ad samme Vej hun kom* Til Skildringen af Rhitras Nattebesøg hos Jørgen har Winther brugt Træk fra Folketroen om Maren og Mareridtet (især: »Som en Egelbul tungt over Brystet det ham laac«). Den nærmeste litterære Kilde for hans Kendskab til Mare-Sagnene er Thiele (»Danmarks Folkesagn« II, 280---282). Thiele fortæller Sagnet om Bondekarlen, der

havde en Marc til Kæreste, som fik menneskelig Skikkelse, da han stoppede en Pind i det lille Hul, hvorigennem hun var kommet ind til ham. Da han mange Aar senere i Spøg viste hende Hullet og tog Pinden ud, forsvandt hun igen ud gennem det. I en Note tilføjer Thiele: »Sagnet om Marens Flugt ud igennem Hullet paa Egestolpen synes at staae i Forbindelse med Mephistophele's Replik i Goethes Faust:

»s' ist ein Gesetz der Teufel und Gespenster:
Wo sie hineingeschlüpft, da müssen sie hinaus.«

Det er disse Linjer Winther benytter. Jørgens For-driven af Marc ved at nævne Jesu Navn og lade Maanelyset komme ind i Stuen har ingen Hjemmel i Folketroen.

Den vandrende Sanger

124 *de lysegule Knopper* Frugtraklerne.

Sime tynd Snor, især Halmreb, her: Reb til at binde om Humlestængerne.

Øverstestuen Storstuen, et Rum, der til daglig stod øde, kun møbleret med Kister.

en Skjenk en Drik.

125 *En vandrede Sanger* omvandrede »Legere« omtales ofte i Middelalderen. Fra først af (i det 12. Aarh.) var de lidet ansete Udlændinge, Gøglere, som spillede paa Strenginstrumenter eller Pibe; men mod Middelalderens Slutning optraadte de ogsaa som Sangere, og deres Anseelse steg, ved at de nu ofte var Landets Børn og faste Gæster ved Kongernes Hoffer. Se H. Schück: »Lekare och ballader« (»Samlare« XII, 1891) og Axel Olrik: »Middelalderens vandrede Spille-mænd« (»Opuscula Philol. 1887). Winther har Figuren fra Folkevisen om »Kong Didrik og hans Kæmper«, hvor Folker nævnes blandt Kong Didriks Mænd:

»Der stander i det tiende Skjold
En Fedel og en Bue;
Dem fører han Folker Spillemand —
Han vilde drikke og ikke sove.«